

V.

B e m æ r k n i n g e r

om de i 1883—85 indsamlede

Planter paa Østkysten af Grønland

af

Joh. Lange.

Fra Expeditionen til Øst-Grønland under Kaptejn Holm i 1883—85 er der hjembragt 2 Plantesamlinger, den ene af Stud. P. Eberlin (derunder indbefattet en lille Samling fra Nanortalik i Syd-Grønland ved Kateket Isac Lund), den anden af Cand. Knuthsen. Den første af disse Samlinger indeholder af Fanerogamer og højere Kryptogamer 130 Arter i c. 500 Exemplarer, den anden 36 Arter i 88 Exemplarer. Begge disse Samlinger ere særdeles vel conserverede, og yde i flere Henseender vigtige Bidrag til Kundskaben om Grønlands Flora. Voxsteder, og for saa vidt Planterne ere samlede paa større Højder, tillige Højden over Havet er nøjagtigt angivet, saa at der her foreligger et særdeles brugbart Materiale til en Sammenligning mellem Øst- og Vest-Grønlands Vegetation.

Af Resultaterne for Fanerogamernes Vedkommende skal jeg fremhæve følgende:

Nedenstaaende Afarter ere nye for Grønlands Flora:

<i>Alchemilla vulgaris</i> var. <i>subsericea</i> .	<i>Papaver nudicaule</i> var. <i>pygmæa</i> .
<i>Cerastium trigynum</i> var. <i>micropetala</i> .	<i>Plantago borealis</i> var. <i>pygmæa</i> .
	<i>Platanthera hyperborea</i> f. <i>minor</i> .

Følgende Arter og Afarter, tidligere fundne i Vest-Grønland, ere nu for første Gang iagttagne i Øst-Grønland:

<i>Dryas integrifolia</i> (?).	<i>Armeria maritima</i> .
<i>Callitriche hamulata</i> .	<i>Salix glauca</i> var. <i>alpina</i> .
<i>Epilobium lactiflorum</i> .	— — var. <i>ovalifolia</i> .
<i>Chamaenerium latifolium</i> var.	<i>Betula alpestris</i> .
<i>tenuiflora</i> .	<i>Juncus filiformis</i> .
<i>Viscaria alpina</i> var. <i>albiflora</i> .	<i>Carex pulla</i> .
<i>Hieracium atratum</i> .	— <i>Warmingii</i> .
<i>Matricaria inodora</i> .	— <i>hyperborea</i> var. <i>tenuifolia</i> .
<i>Erigeron alpinus</i> var. <i>leucophala</i> .	<i>Trisetum subspicatum</i> var. <i>villosissima</i> .
<i>Polygonum aviculare</i> .	

Sydgrænsen (i Ø. Grøn.) er udvidet for følgende:

	Før optegnet.	Nu funden.
<i>Saxifraga nivalis</i> L.	65° 35' (Oskars Havn).	61° 9' (Ingiteit).
<i>Poa laxiuscula</i>	65° 35' (Oskars Havn).	61° 9' (Ingiteit).

Nordgrænsen (i Ø. Grøn.) udvidet for:

	Før optegnet.	Nu funden.
<i>Lathyrus maritimus</i>	60° 8' (Aluk).	60° 30' (Narsak).
<i>Epilobium alsinefolium</i> (<i>Hornemanni</i>)	61° 4' (Kangerdluluk).	63° (Umanak).
<i>Alsine groenlandica</i> c.	60° (Ikerasarsuk).	61° 55' (Puisortok).
<i>Draba aurea</i>	60° 10' (Ujarasarsuk).	63° (Umanak).
— <i>corymbosa</i>	61° 32' (Anoritok).	65° 40' (Kangarsuk).
<i>Thalictrum alpinum</i>	60° 10' (Ujarasarsuk).	63° (Umanak).
<i>Coptis trifolia</i>	60° 28' (Nenese).	63° (Umanak).
<i>Cornus suecica</i>	60° 28' (Nenese).	61° 37' (Kanajorkat).
<i>Plantago borealis</i>	60° 50' (Ivingmiut).	61° 16' (Karrat).
<i>Euphrasia officinalis</i> * <i>latifolia</i>	60° 10' (Ujarasarsuk).	63° (Umanak).

	Før optegnet.	Nu funden.
<i>Hieracium alpinum</i>	Ekralemiut.	65° 40' (Tasiusarsik).
— <i>dovrense</i>	61° 4' (Kangerdluluk).	63° (Umanak).
<i>Betula glandulosa</i>	60° 28' (Nenese).	61° 16' (Karrat).
<i>Habenaria albida</i>	61° 4' (Kangerdluluk).	63° (Umanak).
<i>Juncus squarrosus</i>	60° 8' (Aluk).	60° 28' (Nenese).
<i>Luzula arcuata</i>	61° 4' (Kangerdluluk).	63° (Umanak).
<i>Carex atrata</i>	60° 10' (Ujarasarsuk).	63° (Umanak).
— <i>pilulifera</i>	60° 58' (Serketnoua).	61° 55' (Puisortok).
<i>Polypodium Dryopteris</i>	61° 4' (Kangerdluluk).	63° (Umanak).
— <i>Phegopteris</i>	60° 28' (Nenese).	63° (Umanak).
<i>Woodsia ilvensis</i>	61° 36' (Anoritok).	65° 40' (Orsuluiak).
<i>Botrychium Lunaria</i>	61° 4' (Kangerdluluk).	63° (Umanak).

Om Planternes Højde over Havet har der tidligere for Øst-Grønlands Vedkommende saa godt som ingen Optegnelser været tilstede. Det er derfor heldigt, at Stud. Eberlins Opmærksomhed har været henvendt herpaa, og skjøndt man a. denne enkelte Rejse ikke kunde vente betydelige Resultater særlig med Hensyn til en Sammenligning mellem den vertikale Udbredelse af Planterne i Øst- og Vest-Grønland, er her dog gjort en Begyndelse, som man maa haabe fortsat paa eventf senere Expeditioner til Østkysten.

Da Højdeforholdene i Vest-Grønland have været Gjenstand for flere Rejsendes Opmærksomhed i de senere Aar, det er naturligt, at man for de fleste Planters Vedkommende har langt betydeligere Højder at opvise i denne Del af Landet fremfor paa Østkysten. Imidlertid ere dog adskillige Planter paa denne Expedition fundne paa større Højde end der for samme var bekjendt fra V. Grønland; disse ere:

	V. Grøn.	Ø. Grøn.
<i>Viola palustris</i>	450'	500' (Umanak).
<i>Draba aurea</i>	880'	1400' (Umanak).
<i>Thalictrum alpinum</i>	1000'	1100' (Umanak).

	V. Grøn.	Ø. Grøn.
<i>Cornus suecica</i>	100'	450' (Kangerdluarak).
<i>Alsine biflora</i>	2600'	3000' (Ingiteit).
<i>Sedum annuum</i>	600'	1100' (Umanak).
<i>Pinguicula vulgaris</i>	300'	600' (Kutek).
<i>Veronica saxatilis</i>	850'	2100' (Iluilek).
<i>Thymus Serpyllum</i>	750'	1100' (Umanak).
<i>Taraxacum officinale</i>	1600'	2100' (Kap Tordenskjold).
<i>Cystopteris fragilis</i>	300'	2100' (Kap Tordenskjold).

For nedenstaaende Arter, om hvis Forekomst i vertikal Retning intet var bekjendt fra Grønland i Almindelighed, har Stud. Eberlin noteret Højden:

<i>Potentilla anserina</i> var. <i>groenlandica</i>	300'.
<i>Epilobium lactiflorum</i>	450' (Kangerdluarak).
— <i>alsinefolium</i>	1100' (Umanak).
<i>Stellaria borealis</i>	100' (Tunua).
<i>Hieracium alpinum</i>	1200' (Umanak).
— <i>atratum</i>	600' (Kutek).
— <i>dovrense</i>	300' (Umanak).
<i>Betula alpestris</i>	1450' (Kap Tordenskjold).
<i>Platanthera hyperborea</i>	450' (Kangerdluarak).
<i>Luzula parviflora</i>	100' (Tunua).
<i>Carex hyperborea</i>	600' (Kutek).
<i>Phleum alpinum</i>	1200' (Iluilek).
<i>Polypodium Dryopteris</i>	1100' (Umanak).
— <i>Phegopteris</i>	100' (Tunua).
<i>Athyrium alpestre</i>	300' (Kutek).
<i>Aspidium Lonchitis</i>	300' (Kutek).
<i>Botrychium Lunaria</i>	150' (Karra Akungnak).

Da Kundskaben om Grønlands Østkyst i botanisk Henseende ligesom om denne Kyststrækning i Almindelighed hidtil har været meget ufuldstændig og egenlig indskrænker sig til de Samlinger, der paa nogle faa Bredegrader have været gjorte af

Vahl i den allersydligste Del (60° — 62°) og af den tyske Expedition 1869—70 langt mod Nord, medens hele den mellem-liggende Strækning har været saa godt som botanisk ukjendt indtil 1883, da samtidigt med den danske Expedition ogsaa en svensk Expedition under Nordenskiöld besøgte Øst-Grønland (dog kun et enkelt Punkt paa $65^{\circ} 35'$ N. B.), turde det have Interesse i plantegeografisk Henseende her at optegne de nye Voxesteder, som ere fundne ved Bearbejdelsen af det fra Expeditionen i 1883—85 af de 2 Samlere hjembragte Materiale. Med Forbigaaelse af de Planter, som have en almindelig Udbredelse over hele Grønland, angives nedenfor Voxesteder for endel Planter, som enten aldeles ikke vare kjendte fra Øst-Grønland eller tidligere kun fundne paa ganske faa Lokaliteter. Efter Voxestederne betegner E. Hr. Eberlin, K. Hr. Knuthsen som Samlere af vedkommende Plante.

Lathyrus maritimus Fr. Narsak i Lindenows Fjord $60^{\circ} 30'$ (E.).

Potentilla palustris Scop. Nunatsuk $60^{\circ} 4'$ (E.).

— *anserina* var. *groenlandica* Lehm. Kutek $60^{\circ} 41'$, Tingmiarmiut $62^{\circ} 45'$ (E.).

Dryas sp. (*integrifolia* M. Vahl)? Sagdlia Fjord (E.). (Ikke tidligere funden i Ø. Gr.). (Explr. ikke tilstede).

Sibbaldia procumbens L. Iluilek $60^{\circ} 51'$, Kap Tordenskjold $61^{\circ} 24'$, Karra Akungnak $61^{\circ} 47'$, Puisortok $61^{\circ} 55'$ (E.), Ikatek Sermilik $65^{\circ} 40'$ (K.).

Alchemilla alpina L. Serketnoua $60^{\circ} 58'$ (E.), Kangarsuk $65^{\circ} 40'$ (K.).

— *vulgaris* L. Iluilek (E.).

— — var. *subsericea* Koch. Umanaks Fjord (E.), Angmagsalik-Fjord $65^{\circ} 40'$ (K.).

Hippuris vulgaris var. *maritima* Hartm. Nunatsuk (E.).

Callitriche hamulata Kütz. Nunatsuk (E.).

Epilobium alpinum L. Ingiteit $61^{\circ} 9'$, Kangerdluluk $61^{\circ} 4'$ (E.).

— *lactiflorum* Hausskn. Kangerdluarak Kingua $60^{\circ} 35'$, Kangerdluluk, Ingiteit (E.).

- Epilobium alsinefolium* (Hornemanni). Tunua 59° 55', Umanak 63° (E.).
- Chamaenerium angustifolium* Spach. Lindenows Fjord (E.), Orsuliviak 65° 40' (K.).
- *latifolium* var. *tenuiflora* Th. Fr. & Lge. Karra Akungnak (E.).
- Sagina nivalis* Lindbl. Ivingmiut 60° 50' (E.).
- Alsine biflora* Wahlenb. Kap Tordenskjold, Kanajorkat 61° 37', Umanak (E.).
- *groenlandica* (Retz.). Ivingmiut, Puisortok (E.).
- Halianthus peploides* (L.) Fr. Kangerdluarak Kingua (E.).
- Stellaria borealis* Big. Tunua, Taterait 61° 15' (E.).
- *humifusa* Rottb. Umanak, Ekalungmiut (E.).
- Cerastium trigynum* Vill. var. *brachypetala* Lge. Kangarsuk (K.).
- Viola palustris* L. Iluilek, Karra Akungnak, Tingmiarmiut, Umanak (E.).
- Cochlearia groenlandica* f. *minor*. Kangerdlup Pava 59° 56', Ivingmiut, Umanak (E.).
- Draba aurea* Vahl. Karrat 61° 16', Tingmiarmiut, Umanaks Fjord (E.).
- *corymbosa* R. Br. Tingmiarmiut, Umanak (E.), Orsuluiak, Kangarsuk, Tasiusarsik (K.).
- *nivalis* Liljebl. Umanak (E.).
- Cardamine bellidifolia* L. Ingiteit, Umanak (E.).
- Arabis alpina* L. Kap Tordenskjold, Umanak (E.), Kangarsuk (K.).
- Thalictrum alpinum* L. Lindenows Fjord, Umanak (E.).
- Ranunculus glacialis* L. Tasiusarsik 65° 40' (K.).
- *hyperboreus* Rottb. Ivingmiut (E.), Ikatek Sermilik (K.).
- *acer* L. Akajaruanek 59° 58' (E.).
- Coptis trifolia* Salisb. Ingiteit, Puisortok, Kanajorkat, Umanak (E.).
- Saxifraga nivalis* L. Ingiteit, Tingmiarmiut, Umanak (E.).
- *stellaris* L. Ingiteit, Kap Tordenskjold, Umanak (E.).
- *rivularis* L. Ivingmiut, Serketnoua 60° 58', Kutek, Kap Tordenskjold (E.).
- *Aizoon* L. Kap Tordenskjold, Umanak (E.).

- Sedum annuum* L. Karra Akungnak, Umanak (E.).
- Cornus suecica* L. Kangerdluarak Kingua, Kutek, Kanajorkat, Kangerdluluk (E.).
- Archangelica officinalis* Hoffm. Tunua, Umanak (E.).
- Plantago borealis* Lge. Karrat 61° 16' (E.).
- — var. *pygmæa*. Anoritok 61° 32' (E.).
- Armeria maritima* W. Tunua (E.).
- Pinguicula vulgaris* L. Kutek, Karra Akungnak, Puisortok, Eka-lungmiut 62° 32', Umanak (E.).
- Veronica saxatilis* L. fil. Kutek, Iluilek, Karra Akungnak, Umanak (E.).
- Pedicularis flammea* L. Kasingertok 60° 49', Kap Tordenskjold (E.).
- Rhinanthus minor* Ehrh. Lindenows Fjord (E.).
- Euphrasia officinalis* var. *latifolia* Pursh. Umanak (E.).
- Thymus Serpyllum* var. *prostrata* Horn. Lindenows Fjord, Umanak (E.), Kangarsuk (K.).
- Gentiana nivalis* L. Tingmiarmiut, Kangerdluarak, Umanak (E.).
- Diapensia lapponica* L. Kekertatsik 60° 10', Nenese, Umanak (E.), Orsuliviak (K.).
- Pyrola minor* L. Kanajorkat, Kangerdluluk, Umanak (E.).
- Phyllodoce coerulea* (L.) G. G. Kangerdluarak, Serketnoua, Umanak (E.).
- Cassiope hypnoides* (L.) Don. Serketnoua, Anoritok, Umanak (E.).
- Rhododendrum lapponicum* (L.) Wahlenb. Umanak (E.).
- Campanula groenlandica* Berl. Kangarsuk (K.).
- Hieracium murorum* L. Nunatsuk (E.).
- *alpinum* L. Nunatsuk, Umanak (E.), Tasiusarsik (K.).
- *atratum* Fr. Kutek, Kanajorkat (E.).
- Gnaphalium supinum* L. Taterait 61° 15', Umanak (E.).
- *norvegicum* Gunn. Lindenows Fjord, Sagdlia-Fjord, Kanajorkat (E.).
- Erigeron uniflorus* L. Kangerdluarak, Kap Tordenskjold (E.), Tasiusarsik (K.).

- Erigeron alpinus* β , *leucocephalus* Fr. Umanak (E.).
Matricaria inodora L. Tunua (E.).
Polygonum aviculare L. var. *borealis* Lge. Nunatsuk (E.).
Salix glauca var. *ovalifolia* Aud. Umanak (E.).
 — — var. *alpina* Lge. Kekertatsiak, Nenese, Kutek (E.).
Betula glandulosa Michx. Pagmiagdlok 59° 54', Karrat (E.).
 — *alpestris* Fr. Kap Tordenskjold (E.).
 — *nana* L. Lindenows Fjord (E.), Orsuluiak, Tasiusarsik (K.).
Habenaria albida (L.) Rich. Karra Akungnak (E.).
Platanthera hyperborea (L.) f. *minor* Lge. Kangerdluarak Kin-
 gua (E.).
Listera cordata R. Br. Ingiteit (E.).
Tofieldia borealis Wahlenb. Kutek, Karra Akungnak, Uma-
 nak (E.).
Juncus squarrosus L. Nenese (E.).
Luzula parviflora Desv. Tunua, Lindenows Fjord (E.).
 — *arcuata* Wahlenb. Ingiteit, Kanajorkat, Ekalungmiut, Uma-
 nak (E.).
Scirpus caespitosus L. Tingmiarmiut, Umanak (E.).
Eriophorum Scheuchzeri Hopp. Ingiteit, Kap Tordenskjold, Ruds
 Ø 62° 10', Tingmiarmiut (E.).
Carex glareosa Wahlenb. Ingiteit, Ekalungmiut, Umanak (E.).
 — *atrata* L. Umanaks Fjord (E.).
 — *capillaris* L. Umanaks Fjord (E.).
 — *pilulifera* var. *deflexa* Horn. Puisortok (E.).
 — *hyperborea* f. *pumila*. Iluilek (E.), Ikatok Sermilik (K.).
 — *Warmingii* Th. Holm. Nunatsuk (E.).
 — *pulla* Good. Karrat (E.).
Elymus arenarius β , *villosus* E. Mey. Karra Akungnak (E.).
Phleum alpinum L. Iluilek (E.).
Trisetum subspicatum β , *villosissimum* Lge. Umanak (E.).
Poa laxiuscula Lge. Ingiteit (E.).
Juniperus alpina Clus. Kangerdlup Pava 59° 56' o. fl. St. (E.).
Lycopodium alpinum L. Kutek, Kangerdluluk, Umanak o. fl. St. (E.).

Polypodium Dryopteris L. Kangerdluarak, Kanajorkat, Kangerdluluk, Umanak (E.).

Polypodium Phegopteris L. Tunua, Kangerdluluk, Umanak (E.).

Athyrium alpestre (Hopp.) Milde. Kutek (E.).

Aspidium Lonchitis (L.) Sw. Kutek, Serketnoua, Umanak (E.).

Cystopteris fragilis (L.) Bernh. Iluilek, Kangerdluluk (E.), Kangarsuk (K.).

— — var. *arctica* Kuhn. Tingmiarmiut (E.).

Botrychium Lunaria (L.) Sw. Karra Akungnak, Umanak (E.).

Naar man vil sammenligne Udbyttet af Phanerogamer fra denne Expedition (i Forening med hvad der tidligere var bekjendt fra Østkysten) med Vegetationen i V. Grønland, maa det erindres, at den østlige Flora endnu er langt fra at være tilstrækkelig bekjendt, medens den vestgrønlandske Flora nu er saa vel undersøgt, at man ikke derfra kan vente nogen betydelig Tilvæxt. Imidlertid er det dog allerede nu muligt, ved Hjælp af det foreliggende Materiale, at fremdrage enkelte Sammenligningspunkter, som kunne være vejledende for senere Undersøgelser paa Østkysten.

Medens Ø. Grønland kun har meget faa Arter, som mangle i V. Grønland, nemlig, ifølge hvad der er bekjendt, kun følgende, af hvilke de med * betegnede kun ere fundne i de nordligste Egne:

<i>Ranunculus glacialis.</i>	* <i>Draba altaica.</i>
* <i>Saxifraga hieracifolia.</i>	* <i>Polemonium humile.</i>
* — <i>Hirculus.</i>	<i>Campanula groenlandica.</i>
* <i>Arabis petræa.</i>	

er der derimod et stort Antal Arter, som i V. Grønland ere fundne paa talrige Steder, de fleste endog almindeligt udbredte, men som derimod ikke ere fundne i Ø. Grønland eller (de med * mærkede) kun i det nordligste (73° 77' N. B.). Exempelvis kunne nævnes følgende:

<i>Epilobium palustre.</i>	<i>Streptopus amplexifolius.</i>
* <i>Stellaria longipes.</i>	<i>Luzula arctica.</i>
<i>Viola canina.</i>	<i>Juncus arcticus.</i>
— <i>Mühlenbergiana.</i>	* — <i>castaneus.</i>
<i>Arabis Holbellii.</i>	<i>Sparganium hyperboreum.</i>
<i>Cardamine pratensis.</i>	* <i>Elyna Bellardi.</i>
<i>Ranunculus lapponicus.</i>	<i>Carex incurva.</i>
<i>Saxifraga tricuspidata.</i>	— <i>alpina.</i>
<i>Sedum villosum.</i>	— <i>stans.</i>
<i>Primula stricta.</i>	— <i>pedata.</i>
<i>Pleurogyne rotata.</i>	<i>Agropyrum violaceum.</i>
<i>Menyanthes trifoliata.</i>	<i>Anthoxanthum odoratum.</i>
<i>Vaccinium Vitis idæa.</i>	<i>Calamagrostis phragmitoides.</i>
<i>Galium triflorum.</i>	— <i>stricta</i> var. <i>borealis.</i>
<i>Erigeron compositus.</i>	<i>Glyceria vaginata.</i>
<i>Artemisia borealis.</i>	— <i>arctica.</i>
* <i>Salix groenlandica.</i>	— <i>vilfoidea.</i>
<i>Alnus ovata.</i>	* <i>Equisetum scirpoides.</i>
<i>Potamogeton</i> sp.	

Heraf synes at fremgaa, at Øst-Grønlands Fanerogamflora er relativ fattig fremfor den vestgrønlandske, og som yderligere Bevis herpaa maa fremhæves, at flere Arter, som i V. Grønland høre til de almindeligste overalt, og endog ere karakteristiske for Vegetationens Fysiognomi, f. Ex. *Papaver nudicaule*, *Salix groenlandica* o. fl. ere meget sjeldne paa Østkysten, og at saa artrige Slægter som *Pedicularis*, *Calamagrostis* og *Glyceria*, i Ø. Grønland kun ere repræsenterede, den første ved 2 af 8 Arter, den anden ved 3 af 5, den tredie ved 3 af 9 Arter.

Hr. Stud. Eberlin har, efter det Indtryk han paa Rejsen har faaet af den østgrønlandske Plantevæxt, givet en kort Skildring af dennes almindelige Karakter i de af ham besøgte Egne fra Sydspidsen til 63°, ifølge hvilken denne Strækning kan deles i 6 Partier, nemlig:

1. Østkysten af Øerne Syd for Prins Christians Sund.

Vegetationen er her forholdsvis frodig.

2. Fra Prins Christians Sund til Lindenows Fjord 60° 30'.

3. Fra Lindenows Fjord til Ingiteit-Fjord 61° 9'.

4. Fra Ingiteit til Kap Adelaer.

Igjennem disse 3 Partier bliver Plantevæksten jævnt fattigere, indtil

5. fra Kap Adelaer til Mogens Hejnesens Fjord.

Denne Strækning har en meget gold Karakter.

6. Fra Mogens Hejnesens Fjord til Umanak 63°.

Vegetationen er her langt frodigere end i de nærmest foregaaende Partier og er mindst lige saa rig som i Strækningen 2.

Samtlige Planter have været gennemsete af Docent Rostrup for Snyltesvampenes Vedkommende; Udbyttet af denne Undersøgelse vil formentlig blive bekendtgjort senere. De øvrige Kryptogamer (Mosser og Laver) ere afgivne til Undersøgelse af d'Hrr. C. Jensen, Grønlund og Deichmann Branth, hvilke ligeledes kunne ventes at ville meddele i sin Tid Resultatet af deres Undersøgelser¹⁾. De i Spiritus opbevarede Planter og Plantedele ere afgivne til den botaniske Have.

Kjøbenhavn den 14de Januar 1886.

Joh. Lange.

¹⁾ De grønlandske Mosser, Laver og Svampe ere beskrevne i Aarene 1887—88 af de her nævnte Undersøgere i Fortsættelserne til III Hefte.

Fr. Johnstrup.

